

Tips en verhalen wijzen in meer richtingen waar het gaat om de herkomst van de bijnaam van inwoners van Naarden

Kraaien als dienaren en rovers, maar échte Naarders

DOOR JAAP TIMMERS

NAARDEN - Naarders worden 'kraaien' genoemd. Deze bij- of spotnaam dook weer op bij de onthulling van het kunstwerk 'Wrong Place, Right Time' van Herman Lamers. Tien pikzwarte kraaien bevolken de rotonde in de Brinklaan, met midden op een mooie ronddraaiende ballerina.

Wat doen kraaien daar? Als ze symbool staan voor Naarders, waar komt die naam dan vandaan? Lezers stuurden ons verschillende suggesties.

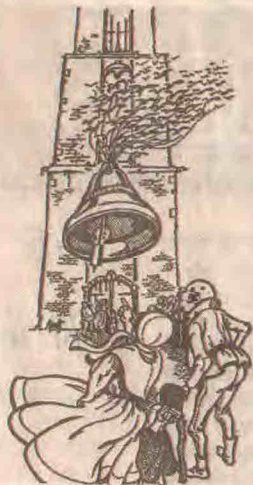
Paul Kleyer duikt in de oudheid. „Rond deze vogels is heel wat te vertellen, zowel in de mythen als onzinverhalen. Dat de Naarders lang geleden de adelaar in het stadswapen voor kraaien uitmaakten is een logisch gevolg van de onbekendheid met adelaars”, schrijft hij.

In het wapen staat een tweekopige adelaar.

Kraaiachtigen zoals kauwtjes komen erg veel voor in deze regionen. Recent deden zich in en buiten Naarden-Vesting kortstondig enkele 'kauwenplagen' voor met herrie en volgepoepte daken. De naam Craïlo wijst op een plek in het bos waar kraaien zich ophielden.

„Volgens de germaanse mythe werd het land van de godin Nard (het Nardincklant) geregeerd door oppergod Wodan”, verhaalt Kleyer. „Deze Wodan reisde op een witte schimmel en had op iedere schouder een kraai. Deze kraaien zijn nu nog terug te vinden als zwarte pietten van Sint-Nicolaas die net als Wodan op een witte schimmel rijdt.”

Jan Bos komt welwillend met zijn 'kra-kra-reactie'. We moeten te rade gaan bij het boekje 'Waarom de Naarders kraaien

De opgehesen kerkklok

ILLUSTRATIE ANK KOOY

genoemd worden' uit 1976, van Hans Poolman en met tekeningen van Ank Kooy. „Hij was een man die zich erg met de historie

van Naarden bezighield.” De tip leidt naar het boekje dat we antiquarisch op de kop tikten. Het verhaal ondersteunt de bijdrage van een lezere die eerder in de week kraaien een heldenrol toedichtte. Het verhaal voert terug naar de vijftiende eeuw, rond het uitbreken van de Tachtigjarige Oorlog, maar nog voor de Reformatie. De toren van de Grote (destijds Sint Vitus-) Kerk was afgebouwd, de klok was gegoten en stond onder aan de toren. Poolman wees op het opschrift van de klok, vrij vertaald 'Ik heet Josef en bid tot God dat hij Naarden behoeden zal voor brand en noodweer...'

'Nu stond de klok onder in de toren', vervolgt Poolman. 'Hoe moest men dit gevaarte van 468 pond in de toren krijgen?' Omstanders riepen: 'Gewoon met een lang sterk touw en dan maar hijsen.' Ja, ja, maar als dit

Kraaien zijn onderdeel van het kunstwerk in Bussum.

FOTO HDCMEDIA

touw breekt, wat dan? Een hele dag delibereerden de Naarders tevergeefs. De dag erop stapte een oudere man op de wanhopi-

ge menigte af, wist Poolman. De oude man moet profetische gaven hebben gehad. 'Het gaat de stad goed en dus ook de vele

kraaien, die deze stad en de toren bevolken. Laat hen het doen!'

Meer dan tweeduizend kraaien werden gevangen, die alle een dun touw in de snavel kregen. Toen steeg met het afschieten van donderbussen en onder angstwekkend geschreeuw de verschrikte zwerm met klok en al de toren in. Daar bevonden zich vijftig sterke kerels, die nu de klok gemakkelijk op haar plaats konden brengen. Die van de omliggende dorpen, toch al giftig op de welvarende poorters, hoorden van het verhaal. Sindsdien worden de burgers van Naarden door hen als 'kraaien' betiteld.'

Eeuwenoude getuigenissen maken gewag van het roofzuchtige karakter van Naarders. Het verhaal over diefstal van kanonnen door mannen met doorgetrokken zwarte wenkbrauwen spreekt tot de verbeelding.